

АНОТАЦІЯ

Чокля О.І. Організаційно-правові засади публічно-приватного регулювання розвитку фізичної культури і спорту в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, Одеса, 2023.

Дисертація присвячена дослідженню публічно-приватного регулювання розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

У вступі до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет роботи та методологію. Розкрито актуальність обраної теми, наукове та практичне значення дисертаційного дослідження.

Перший розділ присвячений теоретико-методологічним засадам та організаційно-правовим засадам публічно-приватного регулювання розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Проаналізовано наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених щодо сутності, завдань та механізмів публічного управління у сфері фізичної культури та спорту. Удосконалено концептуальні положення щодо розуміння етапів становлення публічного управління сферою фізичної культури і спорту в Україні. Аргументовано, що теоретичний інтерес щодо управління сферою фізичної культури і спорту з'явився у XX столітті та значно інтенсифікувався XXI столітті. Розмежовано публічне та приватне регулювання, їх значення в питанні розвитку фізичної культури і спорту. Обґрунтовано, що таке явище як приватне регулювання в Україні з'явилося після проголошення незалежності та утверджується по цей день.

Проаналізовано понятійно-категоріальний апарат сфери. Запропоновано удосконалення існуючих та визначення нових понять таких як: любительський (аматорський) спорт, спортивна індустрія, спортивні правовідносини,

спортивний спір, спортивний арбітраж, відповідальність у сфері фізичної культури і спорту.

У другому розділі дисертації проаналізована фізична культура і спорт як сфера публічного регулювання.

Виявлено та розкрито особливості, сучасний стан державно-правового регулювання сфери фізичної культури і спорту в Україні, визначено проблеми такого регулювання, розкрито системи правових джерел цієї сфери, визначено проблемні питання законодавства та наведено пропозицій щодо можливих шляхів їх вирішення.

Запропоновано включення регламентно-приписних норм до джерел права у сфері фізичної культури і спорту. Визначено основні напрями державної політики у сфері фізичної культури і спорту, які полягають у підтримці професійного спорту, розвитку спортивної інфраструктури, стимулюванні масового спорту, захисту прав спортсменів та підвищенні спортивного авторитету України.

Розкрито особливості відносин у сфері, їх зміст, суб'єктний, об'єктний склад, стан державно-правового регулювання таких відносин та впливу на них публічного управління в Україні. Наведено класифікацію відносин у сфері фізичної культури і спорту, суб'єктів, об'єктів, змісту та підстав виникнення (юридичний факт). Запропоновано новий формат взаємодії між суб'єктами спортивних правовідносин та нову концепцію такої взаємодії, а також надано пропозиції щодо розширення джерел надходження фінансування у розвиток сфери.

Обґрунтовано основні методи публічного регулювання сфери фізичної культури і спорту (імперативний та диспозитивний), їх форми та значення, а також механізми, які використовуються органами публічної влади для публічного управління. Виснувано, що сучасні тенденції управління та регулювання розвитку фізкультурно-спортивної сфери проявляються в поєднанні імперативних та диспозитивних методів регулювання відносин у сфері. Наведено проблематику, яка формується при здійсненні управління та

шляхи вдосконалення цього процесу. Сформовано відношення до одного з наріжних питань у науковому середовищі щодо наявності підстав для виділення спортивного права в окрему галузь права. Виснувано, що наразі є всі підстави для виділення спортивного права в окрему галузь з огляду на наявність свого особливого предмету, методів регулювання та принципів, притаманних сфері, а також враховуючи комплексний характер норм, які регулюють відносини у сфері та їх предметну спрямованість.

Третій розділ дисертації присвячено організаційно-правовим засадам міжнародного регулювання фізичної культури і спорту, напрямам оптимізації фізичної культури і спорту. Проаналізовано зарубіжний досвід публічного регулювання сфери фізичної культури і спорту. Виснувано, що в нашій країні в правове регулювання сфери фізичної культури і спорту входить основне законодавство країни, міжнародно-правові акти, *lex sportiva* (м'яке право).

Розглянуто дві основні моделі участі держави у регулюванні спортивних відносин: модель втручання (інтервенціоністська) і модель невтручання (неінтервенціоністська, ліберальна). Досліджено на прикладі Швейцарії особливості моделі невтручання, на прикладі Іспанії - особливості моделі втручання, відповідно. На думку автора, ці приклади є найбільш вдалим при модернізації управління сфери фізичної культури і спорту в Україні, формування своєї унікальної та особливої моделі. Визначено відношення до питання доцільності систематизації норм у сфері фізичної культури і спорту в єдиний нормативно-правовий акт. Розглянуто сфери діяльності, пов'язані зі спортом, які регламентуються за допомогою встановлення міжнародних правил, наведено їх класифікацію. Проаналізовано порядок вирішення спорів у сфері фізичної культури і спорту, особливості. Досліджено діяльність арбітражних установ, які існують в Україні, а також Спортивного арбітражного суду (Лозанна, Швейцарія). Виснувано, що публічно-приватний або приватно-публічний характер сфери простежується і у порядку вирішення спорів у сфері, і у відповідальності за допущені порушення, що перш за все характеризується своєю «автономністю», яка є відмінною рисою самої сфери.

Так, учасники спортивних правовідносин (об'єднання, організації) наділені правовою автономією (делегованою державою) на регулювання на власний розсуд відносин, які не врегульовані публічним правом, в тому числі мають повноваження визначати те, що в розумінні сфери є порушенням та встановлювати види відповідальності за допущенні порушення, за умови, якщо це не суперечить чинному законодавству України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Виснувано, що диспозитивність у формуванні і розвитку спортивних правовідносин є гарним проявом сформованих в нашому суспільстві демократичних засад, відображає спрямованість діяльності держави на розвиток сфери фізичної культури і спорту. Делегування повноважень, надання кредиту довіри приватним інституціям на регулювання спорів, в тому числі на визначення окремих правопорушень у сфері фізичної культури і спорту та відповідальності за їх вчинення, є втіленням надбань міжнародної практики, що в цілому свідчить про позитивну динаміку розвитку сфери фізичної культури і спорту та спортивних відносин в Україні.

В цьому ж розділі запропоновано конкретні пропозиції щодо оптимізації публічного управління та регулювання у сфері фізичної культури і спорту, використання конкретного зарубіжного досвіду, втілення кращих механізмів та практик, запровадження надбань науково-технічного прогресу, що спрямовані на удосконалення «спортивного» законодавства, процесів та практик діяльності суб'єктів публічного управління сферою фізичної культури і спорту, створення успішної платформи взаємодії з іншими суб'єктами та щодо публічно-приватного партнерства.

Ключові слова: фізична культура і спорт, формування та реалізація державної політики, публічно-приватне регулювання та партнерство, міжнародне регулювання, методи та моделі регулювання, оптимізація публічного управління, децентралізація, фінансування, спортивне право, спортивна індустрія, меценатство, інноваційні механізми та технології, спортивний арбітраж.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Чокля О.І. Публічне управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні: понятійно-категоріальний апарат. Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. Вип. 3 (84). Одеса. 2021. С. 46-50. URL: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa3842021246241>;
2. Чокля О.І. Особливості вирішення спорів у сфері фізичної культури і спорту: публічні та приватні аспекти. Публічне управління і адміністрування в Україні. Вип. 36. Видавничий дім «Гельветика». 2023. С. 80-86. URL: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.36.15>;
3. Чокля О.І. Особливості відносин у сфері фізичної культури і спорту, структурні елементи та зміст. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Вип. 27. Одеса. 2022. С. 71-77. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb272022276803>;
4. Чокля О.І., Фальковський А.О. Специфіка державно-правового регулювання фізичної культури і спорту в Україні. Прикарпатський юридичний вістник. Вип. 2 (31). Видавничий дім «Гельветика». 2020. С. 3-9. URL: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i2\(31\).554](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i2(31).554)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Чокля О.І. Сучасний стан державного регулювання фізичної культури і спорту в Україні. Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (до 25-річчя заснування інституту). 9 жов. 2020 р. Одеса. 2020. С. 327-328;
2. Чокля О.І. Проблематика понятійно-категоріального апарату сфери фізичної культури і спорту в Україні. Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. «Україна у сучасному міжнародному просторі». 16-18 червня 2021

року. Київ. 2021. С. 163-167. URL:
http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/12144/1/09_Full_Block_%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_17_06_2021.pdf

3. Чокля О.І. Нова парадигма правовідносин у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 18 травня 2023 р. Одеса. 2023. С. 535-536.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Чокля О.І. Особенности правового регулирования сферы физической культуры и спорта в условиях пандемии Covid-19. Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice. Materiale ale Conferinței științifico-practice internaționale, ediția a VIII-a, 25 februarie 2022. Chișinău. 2022. С. 291-295.

ABSTRACT

Choklia O.I. Organizational and legal framework for public-private regulation of the development of physical culture and sports in Ukraine. – Qualified scientific work as a manuscript.

Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in the specialty 281 "Public management and administration". Odessa Polytechnic National University, Odessa, 2023.

The dissertation is devoted to the study of public-private regulation of the development of physical culture and sports in Ukraine.

In the introduction to the dissertation, the relevance of the research is outlined, the objective is formulated, the object and subject of the work are identified. Revealed scientific and practical significance of dissertation research.

The first section is dedicated to the theoretical and methodological issues and organizational and legal issues of public-private regulation of the development of physical culture and sports in Ukraine.

Scientific publications from domestic and foreign countries have been analyzed regarding the importance of setting the mechanisms of public administration in the sphere of physical culture and sports. The conceptual provisions for understanding the stages of formation of public management in the field of physical culture and sports in Ukraine have been refined. It is argued that the theoretical interest in managing the sphere of physical culture and sports appeared in the 20th century and significantly intensified in the 21st century. The distinction is made between public and private regulation, their significance in the nutritional development of physical culture and sports. It is confirmed that such a phenomenon as private regulation in Ukraine appeared after the independence vote and is being established to this day.

The conceptual-categorical apparatus of the sphere is analyzed. It is proposed to improve the existing and significant new ones to understand such as: amateur (amateur) sports, sports industry, sports law, sports dispute, sports arbitration, relevance in the field of physical culture and sports, etc.

In the second section of the dissertation, physical culture and sports are analyzed as a sphere of public regulation.

The specific features of the current state of state-legal regulation of the sphere of physical culture and sports in Ukraine have been revealed, the problems of such regulation have been identified, the system of legal bodies in this sphere has been revealed, the problematic nutrition of legislation has been identified and a proposal has been made for the possible ways of their solvation.

The inclusion of regulatory norms in the sphere of law in the sphere of physical culture and sports has been proposed. The main direct government policies in the sphere of physical culture and sports are identified, which are in support of professional sports, the development of sports infrastructure, stimulated by mass sports, the protection of the rights of athletes and subordinated to the sports authority of Ukraine.

The peculiarities of the deposits in the sphere, their place, subject, and object storage, the state-legal regulation of such deposits and the influx of public administration on them in Ukraine are revealed. A classification of contributions has been made in the field of physical culture and sports, subjects, objects, place and form of guilt (legal fact). A new format of interaction between subjects of sports law and a new concept of such interaction have been proposed, as well as a proposal for expanded funding for developments in the sphere.

The basic methods of public regulation of the sphere of physical culture and sports (imperative and dispositive), their forms and meanings, as well as the mechanisms used by public authorities for public administration are outlined. It has been discovered that current trends in the management and regulation of the development of the physical culture and sports sphere are manifested in the following imperative and dispositive methods for regulating the activities in the sphere. The problem of how this process is formed during the current management process is brought up.

A relationship has been formed to one of the external sources of science in order to make clear the basis for the vision of sports law in addition to the law of

law. It is clear that all the frameworks for seeing sports law in terms of the nature of its particular subject, methods of regulation and principles, related areas, as well as the medically complex nature of the norms that regulate regulations in the sphere. Their objective directness.

The third section of the dissertation is devoted to the organizational and legal issues of international regulation of physical culture and sports, directly to the optimization of physical culture and sports. Foreign evidence on the regulation of public regulation in the field of physical culture and sports has been analyzed. It is clear that in our country the legal regulation of the sphere of physical culture and sports has developed on the basis of the basic legislation of the country, international legal acts, *lex sportiva* (or law).

Two main models of government participation in regulated sports are considered: the delivery model (interventionist) and the non-delivery model (non-interventionist, liberal). Tested on the Swiss butt for the particularity of the non-delivery model, on the Spanish butt - the particularity of the delivery model. In the author's opinion, this is the most useful approach to the modernization of the management of the sphere of physical culture and sports in Ukraine, the formation of its own unique and special model. The importance of nutrition and the systematization of norms in the field of physical culture and sports into a single legal act is emphasized. The areas of activity related to sports, which are regulated by the establishment of international rules, are reviewed, and their classification is provided. The order of the most important disputes in the sphere of physical culture and sports, especially, has been analyzed. The activities of the Court of Arbitration for Sport and arbitration institutions that exist in Ukraine were monitored. It has been discovered that the public-private or private-public nature of the sphere is evident both in the order of the highest disputes in the sphere, and in the appearance of violations, which is primarily characterized by its "autonomy", which is the other rice of the sphere itself. Thus, participants in sports legal frameworks (associations, organizations) are endowed with legal autonomy (delegated power) to regulate the legal entities, which are not regulated by public law, including the possible renewed

importance of those that in general areas, damage and establish types of substitution for violations committed, for the reason that it is not in accordance with the orderly legislation of Ukraine and international treaties, the obligation of which was imposed by the Verkhovna Rada of Ukraine.

It was concluded that dispositivity in the formation and development of sports legal relations is a good manifestation of the democratic principles formed in our society, reflects the orientation of the state's activities to the development of the sphere of physical culture and sports. The delegation of powers, the provision of credit of trust to private institutions for the regulation of disputes, including the determination of individual offenses in the field of physical culture and sports and the responsibility for their commission, is the embodiment of the heritage of international practice, which in general indicates the positive dynamics of the development of the field of physical culture and sports and sports relations in Ukraine.

In the same section, specific proposals are offered regarding the optimization of public management and regulation in the field of physical culture and sports, the use of specific foreign experience, the implementation of better mechanisms and practices, the introduction of assets of scientific and technical progress aimed at improving "sports" legislation, processes and practices activities of subjects of public management in the field of physical culture and sports, creation of a successful platform of interaction with other subjects and regarding public-private partnership.

Keywords: physical culture and sport, formation and implementation of state policy, public-private regulation and partnership, international regulation, methods and models of regulation, optimization of public administration, decentralization, financing, sports law, sports industry, patronage, innovative mechanisms and technologies, sports arbitration.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPICS OF THE DISSERTATION

Papers in which the main scientific results of the dissertation are published:

1. Choklia O.I. Public management in the sphere of physical culture and sports in Ukraine: conceptual-categorical apparatus. Current problems of government administration. Collection of scientific works of the Odessa Regional Institute of State Administration. VIP. 3 (84). Odessa. 2021. pp. 46-50. URL: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa3842021246241>
2. Choklia O.I. Features of the current debate in the field of physical culture and sports: public and private aspects. Public management and administration in Ukraine. VIP. 36. Vidavnichy house "Helvetica". 2023. pp. 80-86. URL: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.36.15>
3. Choklia O.I. Features of the structure in the field of physical culture and sports, structural elements and replacement. Theoretical and applied nutritional power. VIP. 27. Odessa. 2022. pp. 71-77. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb272022276803>
4. Choklia O.I., Falkovsky A.O. Specifics of state legal regulation of physical culture and sports in Ukraine. Carpathian Legal Bulletin. VIP. 2 (31). Vidavnichy house "Helvetica". 2020. pp. 3-9. URL: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i2\(31\).554](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i2(31).554)

Scientific steps that confirm the testing of dissertation materials:

1. Choklia O.I. The current state of government regulation of physical culture and sports in Ukraine. Public administration: traditions, innovations, global trends: materials of the All-Ukrainian scientific-practical. conf. for international I will participate. (until the 25th birthday of the institute). 9 zhov. 2020 r. Odessa. 2020. pp. 327-328;
2. Choklia O.I. Problems of the conceptual-categorical apparatus of the sphere of physical culture and sports in Ukraine. Materials of the International Sciences and Practice. conf. "Ukraine in the current international space." 16-18 chernya 2021 roku. Kyiv. 2021. pp. 163-167. URL:

http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/12144/1/09_Full_Block_%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_17_06_2021.pdf

3. Choklia O.I. A new paradigm of legality in the sphere of physical culture and sports in Ukraine. Ensuring the stability of the system of public power and control in the minds of the military and the renewal of Ukraine: materials of the All-Ukrainian Science and Practice. conf. for international I will participate. May 18, 2023 Odessa. 2023. pp. 535-536.

Works that additionally reflect the scientific results of the dissertation:

1. Choklia O.I. Features of legal regulation of the sphere of physical culture and sports in the context of the Covid-19 pandemic. Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice. Materiale ale Conferinței științifico-practice internaționale, ediția a VIII-a, 25 February 2022. Chișinău. 2022. pp. 291-295.